

ΟΙ ΗΡΩΕΣ ΤΟΥ 21

Ο ΚΑΠΕΤΑΝ ΑΓΓΕΛΗΣ ΓΟΒΙΟΣ

Τὰ πρῶτα χρένια τοῦ Γοβιῶ. Ἀπ' τῆ θάλασσα σὲ βουνὸ κι' ἀπ' τὸ κευπὶ σὲ κρυοφύλλι. Στὴν Αὐλὴ τοῦ Ἀλῆ Πα- σα. Ἡ ἐρμητικότης του στὶς μάχες. Ὁ θαυμασμὸς τοῦ αὐτράπου τῶν Ἰωαννίνων. Ὁ Γοβιῶς κι' ἡ Φιλικὴ Ἐταιρεία. Στὴ Ρούμελη. Μετὰ τὴν ἐδνεγεραϊαν. Ἡρωϊσμὸι καὶ κατορθώματα. Ὁ ἐπικός θάνατός του, κτλ.

ΚΑΠΕΤΑΝ Ἀγγελῆς Γοβιῶς ἐνε μὲ ἀπ' τὶς πρῶ λαμπρές, ἀλλὰ καὶ τὶς πρῶ ἀγνω- στὲς μορφές τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἀγῶνος. Πελοῦρος σὲ ἀνάστημα, ἀτρήμιος σὲ φρόνημα, μὲ βλέμμα διαπεραστικό, μὲ ἐ- πὶβλητικὴ κορμοστασιά, μὲ ἀφέλεια στὴ συμπεριφορὰ του, ἀνήκει στοὺς ἥρωες ἐ- κείνους ποὺ διακρίνονται τόσο γιὰ τὴ γεν- νοσιότητα, ὅσο καὶ γιὰ τὸ χαρακτῆρα τους.

Ὁ Γοβιῶς καταγόταν ἀπὸ τὴ Λίμνη τῆς Εὐβοίας καὶ εἶχε γεννηθεῖ στὰ 1780. Ἀπὸ παιδιὸ ἀκόμα εἶχε ἀκολουθήσει τὸν πατέρα του, ποὺ ἦταν καρaboκόρης, σὲ μακρινὰ κι' ἐπικίνδυνα ταξίδια, συνθη- ζώντας ἔτσι στὴ σκληρὴ θαλασσοπὴ ζωὴ.

Ὅταν ὁμως πέθανε ὁ πατέρας του, ὁ Ἀγγελῆς ἄφησε τὸ ναυ- τικὸ ἐπάγγελμα καὶ ἀντιπαύστηκε τὸ τιμὸν καὶ τὰ κοινὰ μὲ τὸ κρυοφύλλι καὶ τὸ γιαταγάνι. Ἐβγαλε ἀκόμα τὶς γραμμάς βράδες καὶ ντύθηκε τὴν ἀθάνατη φοροτανέλλα, ποὺ τὴ φοροῦσε μὲ πολλὴ χάρι καὶ λεβεντιά.

Θαυραλὸς καὶ ρυοκίνδινος ἄνω ἦταν ὁ νέος αὐτός, μαθημέ- νος νὰ παύει νυχτόμμερα μὲ τὰ πελώρια κίματα καὶ τὶς ἄγριες καταγίδες, ἔβλεπε πολλὸ στενὰ τὰ σύνο- ρα καὶ ἀσφυκτικὸ τὸ περιβάλλον τῆς ἰ- διαίτης πατρὸς του. Δὲν μπορούσε νὰ καθῆται στὴ Λίμνη καὶ νὰ κίμα μὲ ἥσυχη ζωὴ, ὅπως οἱ ἄλλοι. Ποθοῦσε νὰ ξανοχτῆ σὲ πλατύτερος ὁρίζοντες καὶ νὰ δράσει γιὰ τὴν ἀπελευθέρωσι τῶν σκλαβωμένων συμπατριωτῶν του. Διψού- σε τὸν ἐλεύθερο ἀέρα τῶν βουνῶν καὶ ἤ- θελε νὰ δοξαστῆ μὲ ἥρωικὰ κατορθώμα- τα ἐναντίον τῶν Τούρκων.

Γι' αὐτὸ πήρε ποὺν νέος τὰ βουνὰ κι' ἔγινε κλέφτης. Δὲν ἔμεινε ὁμως πολὺν και- ρὸ στὸ βουνό. Μόλις τοῦ δόθηκε εὐκαιρία, πήγε στὴν Αὐλὴ τοῦ περιφάνου Ἀλῆ Πα- σα τῶν Ἰωαννίνων, ἐνῶ δὲν εἶχε συμπλη- ρώσει ἀκόμα οὔτε τὸ εικοστὸ ἔτος τῆς ἡ- λικίας του.

Ἐκεῖ ὁ Γοβιῶς σχετίστηκε μὲ διαφό- ρους ὀνομαστούς Ἑλληνας ὀπλαρχηγούς, ἄνω τὸν Καραϊσκάκη, τὸν Ἀνδρούτσο, τὸ Διάκο, τὸ Γρίβα καὶ ἄλλους. Ἀνάμεσα σ' αὐτούς ὁ Γοβιῶς κατέλαβε γρήγορα ζη- λευτὴ θέσι, γιὰτὶ διακρίθηκε ἐπανειλημέ- νως στὶς μάχες καὶ ἰδίως στὶς ἐφόδους τῶν στρατευμάτων τοῦ Ἀλῆ κατὰ τοῦ ἡ- ρωικοῦ Σουλίου.

Σὲ μὴ μάλιστα ἀπὸ τὶς ἱστορικὲς αὐ- τὲς ἐκστρατείες, ὁ Ἀλῆς εἶδε τὸν Ὀδυσ- σέα νὰ οἰχνητα παράφορα μὲσ' στὴ φα- τιά τῆς μάχης, χωρὶς νὰ συνοδεύεται πα- ρὰ μόνον ἀπὸ τὸ νεαρὸ Ἀγγελῆ. Πρὶν λοιπὸν ἀκόμα τελειώσει ἡ μάχη, ὁ τύραν- νος προσκάλεσε τὸ ἀτρόμητο παλληκάρι καὶ ἔδωσε τὸ ἐπαίνεσε γιὰ τὴν ἀνδρεία του, τοῦ ἔβρασε τὸν τίτλο τοῦ ὀπλαρχηγοῦ.

Κατόπιν τῆς τιμητικῆς αὐτῆς θέσεως ποὺ ἔλαβε, ὁ Γοβιῶς σχετίστηκε ἀκόμα καλύτερα μὲ τὸν κίβλο του καὶ προσείλκυσε τὴ συμπάθεια ὄλων τῶν πολεμιστῶν τῆς Αὐλῆς τοῦ Ἀλῆ Πασά.

Κατόπιν κατηγήθηκε ἀπὸ τὸν Οἰκονόμου στοὺς σκοποὺς τῆς Φι- λικῆς Ἐταιρείας, ἐνθουσιώστηκε μὲ τὴν ἀπελευθερωτικὴ ἰδέα κι' ἔ- γινε ἕνας ἀπ' τοὺς φανατικότερους κήρικας τῆς ἐπιχειρημένης ἐδνε- γεραίας.

Γι' αὐτὸ, δταν ὕστερ' ἀπὸ λίγον καιρὸ πολυάριθμα σουλτανικὰ στρατεύματα ἐκινήθησαν κατὰ τοῦ ἀποστάτου Ἀλῆ Πασά, ὁ Γο- βιῶς κατέληξε σὲ μὴ πατριωτικὴ ἀπόφασι. Ἐπειδὴ ἔβλεπε δηλαδὴ, ὅτι πληθαίε ἡ ὄρα γιὰ τὴν ἐκρηξὶ τοῦ ἀγῶνος καὶ ζήμερον ἡ ἀγ- γὴ τῆς ἐλευθερίας, ἐγκατέλειπε μεταξὺ τῶν πρῶτων τῶν τύραννο καὶ κατέβηκε στὴ Ρούμελη, ὅπου ἄρχισε νὰ προπαραιοσκευάζη τὰ πνεύ- ματα γιὰ τὴν ἐξέγερσι.

Ὅταν σὲ λίγο ξέσπασε ἡ Ἐπανάστασι, ὁ καπετὰν Ἀγγελῆς συ-

ναντήθηκε στὴ Λειβαδιά μὲ τὸν Ἀνδρούτσο καὶ τράβηξε μαζί του γιὰ τὸ χάνι τῆς Γραβιάς. Καὶ μόλις ὁ Ὀδυσσεὺς ἐπρότεινε στὸ παλληκάρι του νὰ καταλάβουν καὶ νὰ ὑπερασπίσουν τὸ περιώνυμο χάνι, ὁ Γοβιῶς τὸν ἀκολούθησε προθυμότερα καὶ κλειστήρε μεταξὺ τῶν πρῶτων ὑπερασπιστῆς τοῦ ἱστορικοῦ ἐκείνου χώρου.

Μετὰ τὴν ἡρωικὴ ἐξοδο ἀπ' τὸ χάνι καὶ τὴ διάσασι τοῦ Ὀδυσ- σέως καὶ τῶν παλληκariῶν του, ὁ Γοβιῶς ἔτρεξε ἀμέσως στὴν Εὐ- βουα. Ἐκεῖ, κατενθουσιασμένος ἀκόμα ἀπὸ τὴ νίκη τῆς Γραβιάς, ἄρχισε νὰ παρακινῆ τοὺς συμπατριώτες του σ' ἐξέγερσι, ἐξάπτοντας τὴν τόλμη καὶ τὸν πατριωτισμὸ τους μὲ διάφορες διηγήσεις ἡρωϊ- κῶν μαχῶν.

Πραγματικὰ, κατόρθωσε μὲ τὴν ἀκούραστη δράσι του νὰ ξεση- κώσει, τὸ ἕνα μετὰ τὸ ἄλλο, ὄλα τὰ χωριὰ τῆς Εὐβοίας. Μαθαίνον- τας δὲ, ὅτι ἐκείνη τὴν ἐποχὴ ἔφτασε στὴ Χαλκίδα ὁ Ὁμιερ Βρυών- ης, κατόρθωσε ἕνα σῶμα ἀπὸ 311 Σουλιώτες, Ἀγραιώτες καὶ Ξη- ροχωριῆτες καὶ κατέλαβε μαζί τους τὸ ἔξω τῆς Χαλκίδος μικρὸ βου- νὸ Βρυσσά.

Ὁ Τούρκος ἀρχηγός, ὅμα πληροφορήθηκε τὴν ἐνέργεια αὐτὴ τῶν ἐπαναστατῶν, ἔστειλε ἐναντίον τους δύο χιλιάδες Τουρκαλιθα- νούς. Σύνεμα ζήτησε κι' ἔλαβε ἰσχυρὴ ἐπιζουρία ἀπὸ τὸν ἀπὲ τῆς Κερκύρας.

Ὁ καπετὰν Ἀγγελῆς, βλέποντας τοὺς ἐχθροὺς νάρχονται κατα- πᾶνο του, σκέφτηκε νὰ ἐπαναλάβῃ τὸ νη- κηφόρο πείραμα τῆς Γραβιάς. Πῆρε λοι- πὸν τοὺς ἄντρες του καὶ κλειστήρε μαζί τους σ' ἕνα λιθόχτιστο μαντρί, ποὺ βρι- σκόταν στὴν κορινθί τῶ βουνοῦ.

Ἀπέσπασε ὁμως ἀπὸ τὸ στρατιωτικὸ του σῶμα 25 παλληκariα καὶ τὰ δάταξε νὰ κρηφτοῦν στὴν ἀντικρινὴ ὀρχὴ μὲ τὴ διαπαγὴ νὰ κρηφτοῦν τὸν ἐχθρό, ἅμα προχωροῦσε ἀπὸ τὰ πλάγια. Οἱ Τούρκοι εἶδαν τοὺς ἐπαναστάτες κλεισμένους στὴ μάντρα καὶ ὄμνησαν ἐναντίον τους ἀλα- λίζοντας.

— Τὸ νοῦ σας, παιδιά! φώναξε ὁ Ἀγ- γελῆς στοὺς συντρόφους του. Κανένας σας νὰ μὴν πυροβολήσῃ, ἂν δὲν οἶξω πρῶτα ἐγώ, γιὰτὶ δὲν θέλω νὰ πῶι χα- μένο βόλι....

Οἱ Τούρκοι, παίρνοντας θάρρος ἀπ' τὴ σιωπὴ τῶν ἐπαναστατῶν, χιμήξαν ἐ- πᾶνο τους ὀμητικῶι, μὲ τὴν ἰδέα ὅτι ἅ τὸς ἔπαιναν ὄλους ζωντανούς. Ὅταν ὁ- μως ἔφτασαν σὲ μισὴ ἀπόστασι ἀπὸ τὴ μάντρα, ὁ καπετὰν Ἀγγελῆς ἔδωσε τὸ σημεῖο στὸ σύνθημα κι' ἀμέσως ἀντή- χησαν τρακόσοι πυροβολισμοί, οἰχνοντας κάτω σὰν κομμένα στάχνα τοὺς ἐχθρούς.

Ἐπαικολούθησε τότε τρομερὴ μάχη ἐν τῷ συσάδην, ἡ ὁποία βράσταξε ἀρκετὴ ὄρα. Στὸ κρημνιότερο σημεῖο τῆς, οἱ 25 Ἑλληνες ποὺ εἶχαν πᾶσει τὴν ἀντικρινὴ ὀρχὴ, ἐπετέθησαν κατὰ τῶν Τούρκων ἀπὸ πίσω μὲ βολὴ καὶ ἀλαλαγμοῦ, κρηπῶντας ἕνα ἡχηρότατο τίτυμα.

Ἡ ἀτρόμητη αὐτὴ ἐπίθεσι ἔφερε σὲ ἀ- πόγνωσι τοὺς πολιορκητάς, οἱ ὁποῖο ἐνό- μισαν ὅτι εἶχαν νὰ κάνουν μὲ πολυάριθμο ὄμα. Στὸ κρημνιότερο σημεῖο τῆς, οἱ 25 Ἑλληνες ποὺ εἶχαν πᾶσει τὴν ἀντικρινὴ ὀρχὴ, ἐπετέθησαν κατὰ τῶν Τούρκων ἀπὸ πίσω μὲ βολὴ καὶ ἀλαλαγμοῦ, κρηπῶντας ἕνα ἡχηρότατο τίτυμα.

Ἡ ἀτρόμητη αὐτὴ ἐπίθεσι ἔφερε σὲ ἀ- πόγνωσι τοὺς πολιορκητάς, οἱ ὁποῖο ἐνό- μισαν ὅτι εἶχαν νὰ κάνουν μὲ πολυάριθμο ὄμα. Στὸ κρημνιότερο σημεῖο τῆς, οἱ 25 Ἑλληνες ποὺ εἶχαν πᾶσει τὴν ἀντικρινὴ ὀρχὴ, ἐπετέθησαν κατὰ τῶν Τούρκων ἀπὸ πίσω μὲ βολὴ καὶ ἀλαλαγμοῦ, κρηπῶντας ἕνα ἡχηρότατο τίτυμα.

Καίστε τότε ἕναν γιγαντοσῶμα καὶ ροικαλοῦ Ἀραβῶ, ποὺ τὸν εἶχε προτοπαλληκariῶ τοῦ, μὲζὺ μὲ τὸν περιφάνο γιὰ τὴν οἰότημᾶ του Τουρκαλιθανὸ Ντελχὰ καὶ τοὺς ἀνέθεσε νὰ ἐπιχειρήσουν νέα ἐ- πίθεσι κατὰ τῶν Ἑλλήνων.

Οἱ δύο ἀπαισιτο κολακεύτησαν ὑπερβολικὰ ἀπὸ τὰ λόγια τοῦ ἀρ- χηγιοῦ τους, συγκέντρωσαν γύρω τους ἀρκετὴ στρατιωτικὴ δύναμι κι' ἐβάδισαν ὑπερήφανα καὶ κομπαστικὰ, μισροτὰ ἀπ' ὄλους κατὰ τῶν ἐχθρῶν.

Ὁ καπετὰν Ἀγγελῆς ἀκολούθησε καὶ στὴν καινούργια αὐτὴ ἐ- φοδο τὴν ἰδια ταχτικὴ. Ἄφησε δηλαδὴ τοὺς Τούρκους νὰ πλησιά-

ΠΟΙΗΜΑΤΑ

ΤΟ ΣΤΗΘΟΣ ΤΗΣ

(Τὸ πρῶτο του και... τελευταίον)

Διέβαινε πλησίον μας,
Ἡ καλλονὴ τῆς, φῶς θαυθοῦν, διέλυε τὸ σκό-
(τος).
Σιγῶμεν καὶ οἱ δύο μας...
Ὁ φίλος μας—ἀνέραστος—λοιπὴ τὴν γλῶσσον
(πρῶτος):

«Ἀκόμη τὰ συνήθη τῆς
δὲν ἄφη» ἢ καρδιά σου; Ἀκόμη τὴν λα-
(τρειοεις):
Τὶ κρύπτει εἰς τὰ στήθη τῆς
τὰ μόλις ἔδογκούμενα; Ἐ, φίλε, δὲν μαν-
(τεῦσεις):»

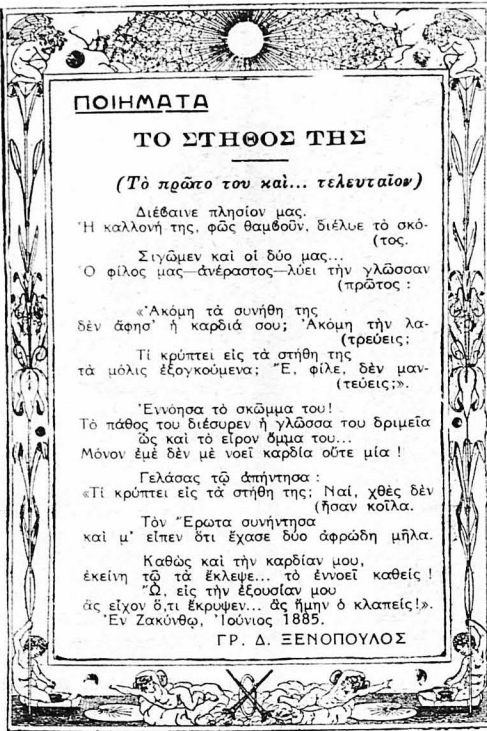
Ἐνῆνοσα τὸ ἀκόμμα του!
Τὸ πάθος του διέφυγε ἢ γλῶσσα του ὄρμεια
ὡς καὶ τὸ ἐρον ὄμμα του...
Μόνον ἐμὲ δὲν μὲ νοεῖ καρδιά οὔτε μὲ!

Γελῶσας τὸ ἀπήνητα:
«Τὶ κρύπτει εἰς τὰ στήθη τῆς; Ναί, χθὲς δὲν
(ἦσαν κοίτα).

Τὸν ἔρωτα συνήτησα
καὶ μ' εἶπεν ὅτι ἔχασε δύο ἀφρόδη μῆλα.

Καθὼς καὶ τὴν καρδίαν μου,
ἐκείνη τὸν ἐκλεψε... τὸ ἐνοσεῖ καθεῖς!
Ὡ, εἰς τὴν ἔουσαιαν μου
ὡς εἶχον ὅτι ἐκρῦψεν... ἄς ἦμην ὁ κλαπέις!»
Ἐν Ζακύνθῳ, Ἰουλίος 1885.

Γ. Ρ. Δ. ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΣ

στρατὸ ποὺ ἐρχόταν ὡς ἐπακουρία καὶ ἐτάσθησαν εἰς φυγήν. Ὁ Ὀ- μέρ Βρυώνης ἔγινε ἔξω φρενῶν, δταν εἶδε τὴν ἀταχτὴ ὀπιλοχό- ρησι τοῦ στρατοῦ του καὶ, ἀσυνόντως τὰ γέλια καὶ τοὺς γιουγαί- σμαὺς τῶν 25 κρηπῶν, φώναξε πρὸς τοὺς δικούς του μὲ θυμὸ:

—Νά, ὄρέ, εἰκοσιπέντε ἦσαν ὄλοι—ὄλοι καὶ σιαχτήρατε!...

Καίστε τότε ἕναν γιγαντοσῶμα καὶ ροικαλοῦ Ἀραβῶ, ποὺ τὸν εἶχε προτοπαλληκariῶ τοῦ, μὲζὺ μὲ τὸν περιφάνο γιὰ τὴν οἰότημᾶ του Τουρκαλιθανὸ Ντελχὰ καὶ τοὺς ἀνέθεσε νὰ ἐπιχειρήσουν νέα ἐ- πίθεσι κατὰ τῶν Ἑλλήνων.

Οἱ δύο ἀπαισιτο κολακεύτησαν ὑπερβολικὰ ἀπὸ τὰ λόγια τοῦ ἀρ- χηγιοῦ τους, συγκέντρωσαν γύρω τους ἀρκετὴ στρατιωτικὴ δύναμι κι' ἐβάδισαν ὑπερήφανα καὶ κομπαστικὰ, μισροτὰ ἀπ' ὄλους κατὰ τῶν ἐχθρῶν.

Ὁ καπετὰν Ἀγγελῆς ἀκολούθησε καὶ στὴν καινούργια αὐτὴ ἐ- φοδο τὴν ἰδια ταχτικὴ. Ἄφησε δηλαδὴ τοὺς Τούρκους νὰ πλησιά-